ANG Bayan
Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo
Edisyong Hiligaynon
Tuig LIV No. 4
Pebrero 21, 2023
www.philippinerevolution.nu

EDITORYAL

Militante nga isulong ang pang-ekonomiya kag pampulitika nga mga paghimakas masa

Mas labi nagalubha ang pag-antus sang pumuluyong Pilipino sa idalum sang rehimen US-Marcos, kasugpon sa pag-usmod sang ila pangabuhi sang nagligad nga mga tinuig. Bunga ini sang grabe nga wala sang pugong nga pagpamigos kag pagpanghimulos sa Pilipinas sang mga dumuluong monopolyo kapitalista nga kumpanya kag bangko nga hakugan sa ganansya, kag sang mga imperyalistang gubyerno kag pwersang militar nga hakugan sa gahum.

Padayon nga ginapukpok sang imperyalismong US ang maskara sang independensya pang-ekonomiya kag pampulitika sang Pilipinas. Kakunsabo ang mga lokal nga nagahari nga sahing burgesya kumprador kag agalon may duta, ang mga burukrata-kapitalista kag pasistang estado sang nagahari nga hubon Marcos, gina-ubos sini ang makawkaw nga manggad kag interes halin sa pungsod.

Gintudlo sa aton sang nagligad nga dekada nga wala sang pulos ang pasulit-sulit nga pasalig sang "kauswagan" sang maki-dumuluong nga mga patakaran neo-liberal nga liberalisasyon, deregulasyon kag pribatisasyon. Wala sang ginahatag ang mga ini sa masang Pilipino kundi ang lapnagon nga disempleyo, manubo nga sweldo, pagpang-agaw sang kadutaan, pagkurakot sa manggad sang pungsod kag pangpangwasak sang kinaiyahan.

Maathag man nga pagtulun-an nga indi ang kaayuhan sang mga Pilipino ukon sang Pilipinas ang ginadampigan sang mga suldadong Amerikano nga pulu-panahon nagadungka sa pungsod kag naga-kampo sa sulod sang mga kampong militar sang Armed Forces of the Philippines (AFP). Kaugalingon lang nga interes pang-ekonomiya kag pampulitika sang US ang ginasulong sang sini nga mga dumuluong nga tropa sa Pilipinas. Ang mga "tigpanugyan militar" sang US sa likod sang pasistang gyerang kontra-insurhensiya sa pagkamatuod kontra-kalinong nga pagbaligya sang armas. Ginagamit subong sang US ang Pilipinas ang daku nga baseng militar para sa nagasingki nga pagpangsulsol sang gyera batuk sa karibal sini nga imperyalistang Tsina. Padayon nga nagakaagnas ang kahilwayan sang Pilipinas, nagapangibabaw ang gahum sang imperyalismong US, maganoy ang pungsod sa mga imperyalistang gyera, magasingki ang krisis sang nagahari nga sistema, magalala ang pag-antus kag kabudlayan sang katawhan, magalubha ang pasistang krimen sang rehimen US-Marcos tubtob indi maghulag ang malapad nga pumuluyong Pilipino, ang nagahiliugyon nga prente sang mga pwersang demokratiko kag patriyotiko, kag ang mga rebolusyonaryong armadong pwersa nga bag-uhon ang sitwasyon kag dalagan sang pungsod.

Ang nagasingki nga imperyalistang pagpamigos kag pagpanghimulos kag lapnagon nga pag-antus sang pungsod nagabun-ag sang paborable nga sitwasyon para sa lapnagon nga pagpukaw kag pagpahulag sa pumuluyo. Tuman ka kinahanglanon subong nga hiusahon sang partido ang pumuluyong Pilipino kag pamunuan sila sa ululupod nga pagmartsa sa banas sang militanteng mga paghimakas masa.

Kinahanglan nga maukod kag militante nga pamatukan sang masa sang pumuluyo ang mga tikang sang rehimen US-Marcos nga

kontra sa ila pungsodnon kag demokratikong interes, kagisulong ang ilaimedyetnga mga demanda kag pangmalawigon nga panawagan para sa pungsodnon nga demokrasya.

Dapat pabaskugon kag palaparon ang organisadong kubay sang mga mamumugon, mangunguma, kabataan kag iban pa nga mga progresibo kag demokratikong sektor para bug-oson ang desisyon kag kusog sang pumuluyo. Dapat tukuron ang mga unyon kag iban pa nga porma sang mga organisasyon sa pinakamadamo nga isip sang pabrika, eskwelahan kag iban pa nga mga lugar. Dapat pataason ang kamuklatan pampulitika sang pumuluyo kag palig-unon ang ila determinasyon nga dampigan ang ila mga interes.

Dapat tukuron ang pinaka-malapad nga nagahiliugyon nga prente batuk sa terorismo sang estado kag burukrata kapitalismo para hublasan, iligwin, batikuson kag pamatukan ang papet, pasista, palpak kag paantus nga rehimen Marcos. Ubos kusog nga ibuyagyag kag pamatukan ang tipong layi militar nga pagpangsugpo kag pagpangpig-ot sa mga kinamatarung sibil kag pampulitika, ilabi na sa kaumhan, sa tabon sang Gyera kontra-insurhensiya sang militar kag pulis nga wala sang iban nga katuyuan kundi piangon kag lubos nga dugmukon ang demokratikongamga paghimakas masa.

Tukuron ang mga pormal kag indi pormal nga alyansa kontra sa pakana nga "chacha" kag Maharlika Investmeng Fund, kag iban pa nga mga tikang sang nagahari nga hubon Marcos-Duterte nga solohon ang gahum kag kawkawon ang pondo sang pungsod. Iduso ang panawagan nga ipadayon ang imbestigasyon, pagbista kag pagsilot kay Duterte sa iya mga krimen batuk sa bug-os nga pumuluyo sa ginpangunahan sini nga brutal nga gyera kontra-insuhensya kag peke nga "gyera kontra droga". Dapat man tukuron ang malapad nga paghiliusa para iduso ang panawagan nga ibalik ang ginkawat nga manggad sang mga Marcos kag pabayaron sila sa mga krimen sa pumuluyo.

Pabaskugon ang militante nga mga pang-ekonomiya nga paghimakas masa para sa mas ginakinahanglan ngapagpataassa sweldo sang mga mamumugon, trabahante kag mga mamumugon sa kaumhan, pagpanubo sa presyo sang langis kag iban pa nga mga balaklon, subong man ang arkila sa duta kag interes sa pautang, pagpasaka sa presyo sang mga produkto sa kaumhan, mas mataas nga badyet para sa libre nga serbisyo sa ikaayong lawas kag pangedukasyon, pagkontra sa pagpangagaw sang kadutaan,pagpamatuk sa mga operasyon pagpangkurakot sang kinaiyahan nga kabangdanan sa lapnagon nga pagbaha kag pagkawasak sang pangabuhian.

Dapat ipakita sang katawhan ang ila kaakig paagi sa militante nga hulag-protesta sa kadalanan kag mga plasa. Matalum nga ibuyagyag ang mga patakaran neo-liberal nga dikta sang mga imperyalista nga dumuluong kag isugpon kag ihaum diri ang mga paghimakas pang-ekonomiya sang pumuluyo.

Pabaskugon ang kahublagan patriyotiko para pamatukan ang pagpasilabot sang militar sang US sa Pilipinas, kag kontrahon ang estratehiya sang US nga ganuyon ang pungsod sa ginasulsolan sini nga gyera batuk sa Tsina. Dapat ibuyagyag ang papel sang militar kag sang mga kapitalistang kumpanya sang US sa pagduso nga padakuon ang badyet sa Gyera kontra-insuhensya para ibakal sang mga sobra nga armas sang US. Ibuyagyag ang monopolyo kapitalistang sistema kag krisis nga yara sa likod sang naga-init nga banggaan kag gyera sang mga gamhanan nga imperyalistang mga pungsod.

Dapat ubos-kusog nga maghulag ang mga kadre sang Partido kag aktibista para lab-uton ang malapad nga masa, kag hiusahon sila sa panawagan para salbaron ang Pilipinas kag ang pumuluyong Pilipino halin sa paghari sang mga dumuluong imperyalista kag mga traidor nga nagahari nga sahi. Gamiton ang tanan nga pamaagi para pukawon kag pahulagon ang pumuluyo paagi sa pagpa-guwa sang mga polyeto, mga pamantalaan, libro, pampleto, mga binalaybay, palagwaon,kag iban pa nga mga matinugahon nga mga binuhat.

Indi bastante ang pila lang ka tinulo sa dagat. Kinahanglan nga magtuga sang makusog nga balud sang kahublagan propaganda kag pampulitika sa kubay sang masa para bag-uhon ang dalagan sang pungsod kag pausuyon ang rebolusyon sa bag-o nga halintang sang pagsulong. AB

ANG Bayan

Tuig LIV No. 4 | Pebrero 21, 2023

Ang Ang Bayan ginabantala sa lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray, Ingles kag Espanyol. Nagabaton ang Ang Bayan sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginaganyat ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga pagsaway kag rekomendasyon sa pagpauswag sang aton nga pahayagan.

Kaundan

Editoryal: Militante nga isulong ang pang-ekonomiya kag pampulitika nga mga paghimakas masa 1
Kapigaduhon nga indi matago sang maskara 3
Las-ay ang kape sang tapasero sa Batangas 2
Ang mga dangan sa sibuyasan 4
49th IB, ginpalukpan sa Albay 4
Mga protesta 4
Sa malip-ot nga pulong 5
Makatarunganon mag-armas para sa kahilwayan 6
17-anyos, ginpatay sang 9th ID 7
Mga *hors de combat*, ginpatay 8
75 ka bats sang BKP 9
Pagpang-ipit sang US sa Syria 10

Ang Ang Bayan ginabantala duha ka beses kada bulan
sang Komite Sentral sang Partido Komunista ng Plipinas

ang.bayan@cpp.ph @angbayan1969

Kapigaduhon nga indi matago sang nagayuhom nga maskara

Halin sa ₱300 kada adlaw, masobra sa ₱600 ang ginabayaran nga kuryente ni Bechay, isa ka iloy sa District 1 sa Negros Occidental, sadtong Enero. Doble man ang gintaas sang presyo sang ginabakal niya nga sibuyas, repolyo, patis kag kalamay kompara sang nagligad nga tuig. Nagataas man ang ginabakal niya nga 320-gramo nga pakete sang bearbrand halin sa ₱106 nangin ₱130.

Kabaliskaran ini sa ginapabugal sang Department of Trade and Industry nga anom na ka bulan nga "wala nagagiho" ang presyo sang ginaproseso nga pagkaon. Kabaliskaran man ini sa ginahambal sang ahensya nga sadtong Pebrero 8 lang sugod nga nagtaas ang presyo sang 70 ka nagapanguna nga produkto kag sa balor nga ₱0.45 tubtob ₱7.00 lang.

Pagtaas man sang sukot sa kuryente kag tubig, kag presyo sang pagkaon ang ginareklamo sang mga taga-Bacolod City nga sila ni RJ, isa ka mamumugon sa konstruksyon, Daki, isa ka tigpanalawsaw, kag Karmelita, isa ka manogbaligya sa kilid sang dalan. "Masyado ka dako ang gintaas sang kuryente kag tubig," base kay Karmelita. "kabudlay i-badyet sang bugas, sud-an, kag plete kada adlaw."

Sadtong Enero, naglab-ot sa 12.1% ang implasyon sa Bacolod City, samtang 10.3% ang narekord sang nalakipan sini nga rehiyon (Region VI). Ikaduha nga bulan na ini nga nakarekord ang rehiyon sang pinakamataas nga tantos sa bug-os nga pungsod. Pinakamadasig ang pagsirit sang balayran sa pabalay, kuryente, tubig, panggatong kag iban pa (15.1%), sunod sini ang transportasyon (14%). Nagapabilin man nga taas ang implasyon sa pagkaon (11%).

Sa sulod sang 10 ka bulan, wala untat ang pagsirit sang implasyon sa rehiyon, halin 3.3% sadtong Pebrero 2022 padulong 10.5% sadtong Disyembre 2022. Sa sini nga panahon, wala sang may ginhimo ang lokal nga upisyal agud buhinan ang kapigaduhon sang mga Negrosanon. Kahimbon ang mga upisyal sa ekonomiya ni Marcos Jr, ginapakagamay nila ang epekto sang tag-as nga mga balayran kag pagnubo sang ganar sang ordinaryo nga tawo.

Sobra nga pag-antus

Ilabi nga indi mapa-igo ang madugay na nga manubo nga sweldo sang mga pamilya sa rehiyon. Sa kaso ni Juvy nga may anom ka bata, bisan ano ang himu-on niya sa ₱130-₱150 nga ginaganar sang iya nga bana, indi ini masarangan nga sabton ang ₱450 nga pang-adlaw-adlaw nga kinahanglanon nila nga pamilya.Indi matapalan sang ayuda nga 4Ps ang ini nga kakulangan. Agud makabulig, nagapangutang siya sa "lending" ukon microfinance. Ilabi sila nga nalubong sa utang tungod sa mataas nga interes nga ginasukot sang mga ini.

Magluwas sa "lending," nagapangutang man sa ila mga amu ang mga pamilya nila ni Dailyn, Jonel kag Hermegildo, mga mamumugon sa uma sa Kabankalan, Negros Occidental. Kulang kaayo ang ginaganar nila nga ₱200-₱250 sa ₱400-₱500 nga panginahanglan nila sa kada adlaw. Agud mabayaran, naga-obra sila sang mas madugay kag sa mas malapad nga katubhan.

Dugang nga paantus sa mga mamumugon sa uma ang mga peligro kag operasyon militar sa ila nga mga lugar. May dako nga epekto sa ila ang mga ini tungod indi sila maka-gwa kag maka-obra. May yara mga pamilya nga indi pa makatibawas halin sa kahalitan sang Bagyong Odette sadtong Disyembre 2021.

Wala sang dugang bisan piso

Ulihi nga ginmando ang pagpataas sa sweldo sa rehiyon sadtong Hunyo 2022. Indi tanan nga naga-empleyo ang nagasunod diri."Bisan piso, wala sang may gindugang," base sa mga taga-Bacolod kag Kabankalan. Nagtaas sang P100 ang pakyaw sa pagtapas sang tubo sang bana ni Bechay pero masyado ini kanubo kompara sa gintaas sang mga presyo.

Gintalana nga ₱450/adlaw ang minimum para sa mga mamumugon nga indi agrikultural, kag ₱410 para sa mga mamumugon sa agrikultural sa rehiyon. Apang sa aktwal, nagasugod ang inadlaw nila nga sweldo sa ₱200. Kalabanan ₱100 kada adlaw naman ang ganar sang mga yara sa impormal nga sektor pareho ni Karmelita.

Sa suma sang Ibon Foundation, yara sa P981 sadtong Enero ang makabuhi nga sweldo sa rehiyon samtang yara sa ₱1,163 ang para sa National Capital Region. Tungod sa implasyon, ang matuod nga bili sang gintalana nga sweldo sa Western Visayas nga ₱450 ang yara sa ₱363 lang.

Sa atubang sini, panawagan sang mga Negrosanon ang gilayon nga pagpanubo sang presyo sang mga balaklon. "Panubu-on ang sukot sa kuryente kag tubig, kag pataason ang sweldo!" base sa mga taga-Bacolod.

"Dugang nga trabaho," hambal ni Bechay. Kaugalingon nga duta kag subsidyo para sa produksyon naman ang nakita nga solusyon sang mga taga-Kabankalan. AB

Koresponsal

Las-ay ang kape sang mga tapasero sa Batangas

Nagataas ang presyo sang kalamay sa tindahan apang ang presyo sang tubo kada tonelada ang wala nagabag-o. Amo ini ang reklamo ni Tatay Torres, isa ka tapasero sa Tuy, Batangas. Isa siya sa pigos nga masa nga ginapuga sang mga agalon mayduta kag dalagko nga komprador-burgesya nga nagakontrol kag nagapagusto sa ganar sang industriya sang kalamay.

Sa Batangas, ginabulubanta 60,000 ektarya sang duta nga agrikultural ang katubhan, pero masobra sa 26,000 ektarya sini ang konsentrado sa 16 ka pamilya sang mga agalon mayduta. Yara sa 1-3 ektarya lang ang kalabanan nga ginapanag-iyahan sang gagmay nga mga mangunguma kag mga naga-aryendo.

Lapnagon ang pyudal kag malapyudal nga pagpanghimulos halin sa manu-mano nga paghanda sang duta para tamnan sang tubo tubtob nga makaabot ini sa asukarera. Nagaluntad ang sistema nga saup kung sa diin masami 50-50 ang partihanay pati sa gasto sa produksyon sa tunga sang mangunguma kag asyendero, ukon indi gani sistema nga buhisan kung sa diin ginapas-an sang plantador ukon mangunguma ang tanan nga gasto sa produksyon. Masami man ginabawal sa mga katubhan ang pagtanom sang iban nga pananom nga makaon.

Lapnagon ang pagpangdaya sang mga asyendero kag dalagko nga komersyante agud magkamul sang mas dako nga ganansya. Ginabag-o nila ang suma pagkatapos magaling ang tubo, ginadaya ang kilo pag-abot sa sentral, kag ginamanipula ang presyuhanay sang kalamay. Ginapataasan nila ang sukot sa transportasyon, pagpagaling kag interes sa pagpa-utang. Sa sobra nga kasakon, ginadingot nila pati ang molases nga tradisyon na nga ginahatag sa mga pamilya sang mangunguma kag mamumugon sa katubhan.

Ang mga tapasero pareho ni Tatay Torres ang gina-arkilahan sang mga asyendero o plantador kada tapas nga isa ka beses lang sa isa ka tuig. Sakop sang tapas ang pagpanghagbas ukon pagpang-utod sang tubo, pagkarga, kag pagkamada sang tubo sa trak. Kalabanan, yara sa 12-15 katawo ang isa ka grupo. Masarangan nila nga tapuson ang pagtapas sa isa ka ektarya sang duta sa sulod sang isa ka semana. Nagalab-ot sa 15 tubtob 30 tonelada ang matapas nila nga tubo kada ektarya.

Kontrolado sang mga asukarera nga ginadalhan sang mga gintapas nga tubo ang pagtalana sang presyo sini. Sa madugay nga panahon, duha ang sentral sa Batangas: ang Central Azucarera de Don Pedro (CADP) sa Barangay Lumbangan, Nasugbu; kag ang Batangas Sugar Central, Inc. (BSCI) sa Barangay Caloocan, Balayan. Ginapanag-iyahan sang dalagko nga komprador burgesya nga Roxas ang CADP kag pamilya Dolor ang BSCI. Palaligban pa sa subong sang mga mangunguma sang tubo ang pagsira sang CADP tungod masarangan lamang mag-galing sang 4,500 metriko tonelada (MT) nga tubo sang BSCI, kompara sa CADP nga 12,000 MT kada adlaw. Apektado ang 4,584 mangunguma sa pagsira.

Ang bakal sang asukarera sa subong ang yara sa ₱250 kada tonelada. Sa maksimum nga ani nga 30 tonelada sa isa ka ektarya, magalab-ot sa ₱7,500 ang bayad sa isa ka grupo sang tapasero ukon ₱625 kada isa sa 12-katawo nga grupo. Ibuhin diri ang ₱20 kada tawo o sobra pa bilang pangbayad sa kabo ukon lider sang mga mamumugon sa kampo. Masami nga upod ang mga kabo sa pagtapas. Amo nga makaganar ang mga tapasero sang P605 samtang P845 sa kabo sa kada isa ka ektarya.

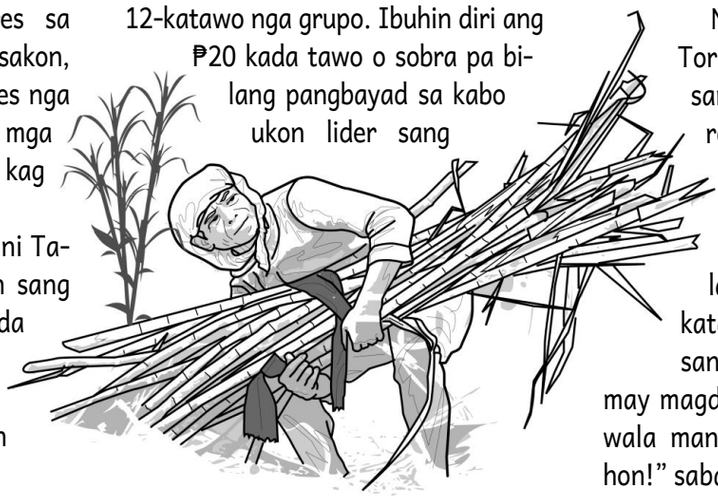

Sa kagamay sang ganar, todopangabudlay sila agud makatapas sa mas lapad kag madamo nga katubhan agud magdako ang madala sa pamilya. Ibuhin pa ang ila nga gin-utang agud pangsagud sa kaugalingon kag sa ila pamilya. Sa masami, ₱300 lang ukon mas manubo pa kada ektarya ang mapuli nila nga limpyo. Sa paglusno sang presyo sang kalamay tulod sang pagdagsa sang imported nga kalamay, ilabi nga ginabarat ang sweldo sang mga tapasero. Agud tabunan ang syado ka kulang sang kita, nagasulod sa iban pa nga trabaho agud magpa-arkila sang kusog si Tatay Torres kag iban pa niya nga pamilya.

Masami halos wala na sang mabilin kay Tatay Torres kag pilit niya nga paiguon ang kita agud may pambakal sang mga nagapanguna nga kinahanglanon. Bisan kalamay, indi na masarangan sang iya pamilya. “Indi ko na maubos ang akon kape. Kay pait na,” hibubun-ot ni Tatay Torres. “Tanan nga matam-is sa subong, magamahal upod na ang mga tinapay.”

Panawagan ni Tatay Torres, pataason sang mga sentral ang bayad kada tonelada. “Kabalo man ang tawo nga mataas ang kalamay! Nagataas ang kalamay, ang tonelada wala nagsaka.”

Nagasalig man si Tatay Torres nga halin sa pag-isa sang mga tapasero nga pareho niya, upod ang mga tag-iya sang gagmay nga katubhan kag naga-aryendo, masarangan nila nga ipakigbato ang makatarunganon nga presyo sang tubo. “Kung wala sang may magdala sang tubo sa sentral, wala man na sila sang ganansyahon!” sabat ni Tatay. AB

49th IB, ginpalukpan sa Albay

ISA KA TINYENTE kag duha pa ka suldado ang napatay sang ginpalukpan sang command detonated explosive sang Bag-ong Hangaway sang Banwa-Albay ang naga-operasyon nga tropa sang 49th IB sa Barangay Ramay,Oas sadtong Pebrero 15. Isa sa mga napatay si 2Lt. Nico Malcampo. Isa ka Pulang hangaway, si Eric Veraquit (Ka Nene), ang namartir sa inaway.

Duha ka suldado naman sang 31st IB nga nagapamakal sa merkado sang Barangay Cotmon, Camalig sa Albay ang gin-ambus sang mga Pulang partisano mga alas 7:20 sang aga sadtong Pebrero 20. Kabahin sila sa yunit nga nagapangapin sa proyekto nga imprastraktura sang Centerways Construction sa Barangay Sulong, Camalig. Nakuha sa ila ang isa ka kalibre .45 nga pistola.

Samtang, isa ka suldado man ang napatay sa operasyon isnayp sang BHB-South Central Negros sa mga tropa sang 94th IB sa Barangay Santol, Binalbagan, Negros Occidental sadtong Pebrero 16.

Koresponsal

Ang mga peste sa sibuyasan

Nagsugod na ang ani sang sibuyas sa Bongabon, Nueva Ecija. Nagasugod man nga manghalit ang peste nga harabas *(armyworms*). Kada gab-e nga nagaisprey sang pestisidyo ang mga mangunguma agud batuan ang pag-atake sang salot nga ulod. Masobra ₱100,000 ang ginagasto sang mga mangunguma sa kada isa ka ektarya nga sibuyasan agud dula-on ang mga harabas.

Daluk-dalok nga peste nga ulod. Pero may mas lala pa sa peste nga ulod. Nagadali ang mga mangunguma nga maka-ani bag-o ang Marso, tungod sigurado sila nga mabarat naman sila sa baklanay sang sibuyas. Subong pa lang naganubo na ang presyo sang sibuyas sa merkado tungod sa pagdagsa sang imported nga sibuyas nga nag-abot sadtong katapusan sang Enero. Ang presyo subong sa farmgate sang pula nga sibuyas ang may ₱180-₱200 kada kilo kag ang puti nga sibuyas naman ang may ₱100-₱120 na lang. Ang hambal sang Department of Agriculture nga ginalauman sini nga maganubo ang presyo sang sibuyas sa ₱50 kada kilo. Paano na lang si Pedro nga mangunguma?

Sa pagpameste sang ulod kag pagdagsa sang imported nga sibuyas, madasig man ang pagkamol sang ganansya sang mga komersyante-usurero sa kabukiran. Lapnagon ang relasyon nga "pasama" ukon samak. Sabat sang komersyante ang tanan nga gasto sa produksyon nga igabuhin sa kabilogan nga mabaligya. Ang mabilin ang partidahon sini kag sang mangunguma. Ang mapait, ang komersyante man ang nagapapresyo sa sibuyas kag sa tanan nga kagamitan sa produksyon nga gingamit. Maangkon niya ang dako nga bahin sang ani samtang palala nga palala ang kahimtangan sang mangunguma. AB

Pataas-sweldo, indi pataas-plete. Nagpadulong sa MRT Station sa North Avenue, Quezon City sadtong Pebrero 17 ang mga grupo sang mamumugon agud i-protesta ang nagahana nga pagpataas sang plete sa MRT kag LRT sang ₱2 tubtob ₱14 kada byahe. Kadungan ang protesta sa ginapatigayon nga public hearing sang Department of transportation.

Martsa kontra liberalisasyon sang bugas. Nagpiket ang mga grupo sang mangunguma sa Metro Manila, Iloilo kag Bicol sadtong Pebrero 14 agud ipanawagan ang pagbasura sa Rice Liberalization Law nga ginhimo nga laye sa amo man nga adlaw sadtong 2019. Hambal nila, paslaw ang laye nga panubuon ang presyo sang bugas, sa baylo naghalit pa ini sa palangabuhian sang mga mangunguma kag lokal nga agrikultura.

Alay-Lakad kontra Kaliwa Dam. Nagalunsar ang 300 tumandok nga Dumagat-Remontado sang 9 kaadlaw nga lakbayan halin sa General Nakar, Quezon padulong Metro Manila agud ipanawagan sa rehimen Marcos ang gilayon nga pagpa-untat sa pagkutkot sa Sierra Madre nga kabahin sang konstruksyon sang Kaliwa Dam. Nagsugod sila nga maglakat sadtong Pebrero 15. Ginabulubanta 150 kilometro ang kalayuon sang ila pagalakton.

First Day Rage. Naglunsar sang hublag ang mga estudyante sa UP sa una nga adlaw sang klase sa unibersidad sadtong Pebrero 13 agud ipakigbato ang kahilwayan pang-akademiko kag pamatukan ang MROTC kag militarisasyon sa mga kampus sini.

Black Hearts Day. Nagtipon sa atubang sang Department of Health sadtong Pebrero 14 ang mga mamumugon sa ikaayong lawas agud ipanawagan ang pagtapos sa kontraktwalisasyon, paghatag sang alawans kag pagpataas sang ila nga sweldo. Nagprotesta man ang mga manunudlo sa Department of Education sa Pasig City agud iduso ang dugang sweldo.

Untaton ang pagpahalin sa Nexperia. Nagpanawagan ang unyon nga Nexperia Philippines Inc. Workers Union nga pangapinan ang trabaho sang 495 mamumugon nga natalana pahalinon tungod sa pagsira sang Sensors Department sang kumpaniya. Kabahin sa mga makakas ang 375 nga katapo sang unyon, 80 kontraktwal kag 40 nga propesyunal.

Kinamatarung sang kontraktwal, ipakigbato. Nagpiket sa atubang sang DOLE-7 sa Cebu sadtong Pebrero 17 ang mga mamumugon sang Universal Robina Corporation. Ginduso nila sa NLRC-7th Division nga paboran ang petisyon batuk sa iligal nga pagkakas sang kumpaniya sa 293 kontraktwal sadtong 2022. Ginpangunahan sang Hugpong sa mga Mamumuong Nagkahiusa-URC ang hublag.

Barikada sa Palawan. Nagtigayon sang barikada sang banwa ang mga Palaweño kag grupo nga makakinaiyahan sa Brooke's Point sugod sang Pebrero 18 agud punggan ang mga operasyon sa pagmina sang Ipilan Nickel Corporation. Base sa ila, naga-opereyt ang nasambit nga kumpaniya bisan wala sang permiso halin sa lokal nga gubyerno.

⇧8.7%

tantos sang implasyon sadtong Enero,

layo sa tantya sang mga ekonomista sang estado nga magahinay na ang pagtaas sang mga presyo pagkatapos sang Paskwa 2022.

70

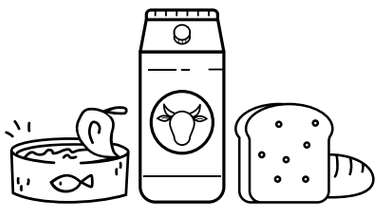

nagapanguna nga produkto ang gintugutan sang DTI nga **magpasaka sang presyo** sang tubtob **10%**, kabahin ang **tinapay**, **gatas** kag **delata**.

Tulod ini sang pagtaas sang gasto sa produksyon sang mga nagamanupaktura pareho sang harina, itlog kag iban pa.

2 sa kada 3

bilding sa **pampubliko nga mga eskwelahan** ang kinahanglan **kay-uhon** kag **91,000 klasrum ang kulang.**

Sa atubang sini, magapatindog lang sang 6,000 klasrum ang DepEd sa 2023 ukon 6.5% sa kabilugan nga kinahanglanon.

JAPAN -

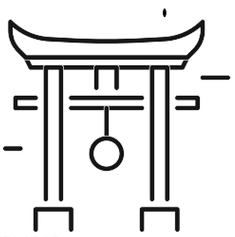

ang ika-9 nga pungsod nga “ginbisita ni Marcos sa sulod sang 8 ka bulan, kaupod ang 150 mga upisyal kag negosyante.

Pareho sang iban nga byahe, wala siya sang may gindala puli kundi mga pasalig nga kapital kag dugang nga utang.

₱11.20/kilo

ukon ₱123.20 kada 11-kilo nga tangke ang igasaka sang presyo sang LPG sa Pebrero.

Ang pagsaka ang tulod sang pagdako sang demand sa China, kung sa diin lubos nga nagasalig ang Pilipinas para sa suplay sini sa repinado nga langis.

10%

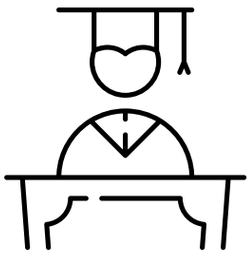

lang sa estudyante sa *senior high school* ang **makaangkon sang trabaho pagkatapos makagradweyt.**

Ginpatingkad sini ang kapalpakan sang programa nga **K-12** sa pasalig nga “ihanda” ang mga estudyante para diretso nga makatrabaho.

51 ka tuig na

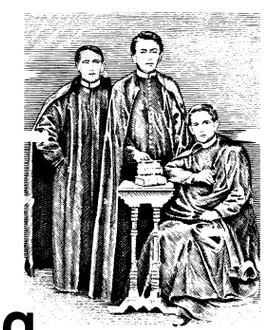

sadto Pebrero 17 ang **Christians for National Liberation**, alyado nga organisasyon sang NDFP nga nagatiglawas sa mga tawong simbahan.

151 ka tuig

natabuan ang pagkatukod sang CNL sa adlaw sang pagkamartir nila ni **Mariano Gomez**, **Jose Burgos**, kag **Jacinto Zamora**, kilala bilang **Gomburza**, nga **ginpatay** sang kolonyalista nga Espanyol sadtong Pebrero 17, 1872 sa kaso nga subersyon.

Makatarunganon nga mag-armas para sa kahilwayan

Kadungan sa pagsaulog sadtong Pebrero 8 sa kaadlawan ni Kaupod Jose Maria Sison, ginlunsar sang mga progresibo ang isa ka porum kung sa diin isa sa mga gintalakay ang ligal nga panindugan sang Partido Komunista sang Pilipinas (PKP), Bag-ong Hangaway sang Banwa (BHB) kag National Democratic Front of the Philippines (NDFP) sa internasyunal kag lokal nga mga laye kag kasugtanan. Sa porum, ginpahayag ni Atty. Edre Olalia sang National Union of People's Lawyers ang ligal nga opinyon kung ngaa indi dapat kabigon nga terorista ang mga pwersa sa kahublagan para sa pungsodnon nga kahilwayan sa Pilipinas.

Dugang diri, ginduso sang mga grupo nga dako nga sablag sa pagsulong sang kalinong ang arbitraryo kag wala-basehan nga "terorista" nga bansag sang reaksyunaryo nga estado sang Pilipinas sa PKP, BHB kag NDFP kag nagakadapat na ini nga kakason. Panawagan man nila ang pagatras sang designasyon sa 19 nga kuno mga miyembro sang Komite Sentral sang PKP, kabahin ang consultant nga si Luis Jalandoni, mga organisasyon sa idalom sang NDFP, kag anom pa ka sibilyan. Ginapakakas man sang mga grupo sa listahan si Dr. Natividad Castro, nga gindeklara nga terorista sadtong Disyembre 7, 2022.

Kahublagan sa pungsodnon nga kahilwayan

Indi na bag-o ang taktika nga pagbansag nga "terorista" sang mga kabanggi nga estado sa mga kahublagan nga makahilway sa bugos nga kalibutan, base kay Atty. Olalia. Matapos ang atake nga 9-11 sa US, gingamit sang mga estado ang mga laye agud ipadayaw ang "konta-terorismo," bansag nga "terorista" ang mga kahublagan nga mapanghilway kag ipahigad ang ila lehitimo nga paghimakas.

Kabaliskaran sini, kaundan sang madamo nga internasyunal nga kasugtanan kag deklarasyon ang kinamatarung sang pumuluyo sa pagsulong sang kahublagan sa pungsodnon nga kahilwayan, kabahin ang paggamit sang armas. Isa diri ang Universal Declaration of the Rights of Peoples ukon kilala man bilang Algiers Charter nga ginkaisahan sadtong Hulyo 4, 1976 sa Algeria. Gingamit ang dokumento nga ini bilang pundamental nga sandigan sang Permanent Peoples' Tribunal, nga nagahukom sa mga kaso sang krimen kag paglapas sa tawhanon nga kinamatarung sang mga estado.

Nasaysay sa Algiers Charter ang kinamatarung sang mga pumuluyo nga hilway nga iduso ang ila pampulitika nga panindugan batuk sa dumuluong nga interbensyon. Base pa diri, may yara sang kinamatarung ang pumuluyo nga manginpadlos halin sa bisan ano nga kolonya ukon dumuluong nga dominasyon nga direkta ukon indi direkta nga nagapangibabaw diri.

Sa Pilipinas, ginpamunuan sang PKP ang pagbato sa dumuluong nga imperyalista nga dominasyon, lokal nga pyudalismo kag burukrata kapitalismo. Gintukod sini ang BHB agud isulong ang armado nga paghimakas agud hilwayon ang pumuluyo halin sa tatlo ka palaligban sini. Pinakatinutuyo sini nga maangkon ang handum sang pumuluyo para sa matuod nga kahilwayan kag demokrasya.

Ginkilala mismo sang reaksyunaryo nga korte sang Pilipinas ang kamatuoran nga lehitimo ang kahublagan nga makahilway sa Pilipinas. Ginbasura sang Manila Regional Trial Court sadtong Setyembre 21, 2022 ang "terorista nga proskripsyon" sa PKP kag BHB nga ginpasaka sang Gubyerno sang Republika sang Pilipinas (GRP). Sa 135-panid nga desisyon, ginhambal sini nga ang PKP kag BHB dapat kabigon nga rebelde, ukon mahambal nga mga rebelde nga may katuyuan-ang pungsodnon nga demokratiko nga handum. Base kay Marlo Magdoza-Malagar, ang husgado nga nagpagwa sang nasambit nga desisyon, ang programa sang PKP ang "makatarunganon nga aspirasyon sang bisan ano nga sibilisado nga katilingban."

Pagsunod sa internasyunal nga makitawhanon nga laye

Lubos nga ginpabakud sang pagkilala kag pagsunod sang PKP kag BHB sa internasyunal nga makitawhanon nga laye (IHL) ang pagka-lehitimo sang armado nga pagbato sini. Bilang prinsipyo, ginatuon sang armado nga pwersa sini ang mga atake, indi sa mga sibilyan, kundi batok sa lehitimo nga target militar sang estado nga tiglawas sang GRP. Kaundan ini sang Comprehensive Agreement on Respect on Human Rights and International Humanitarian Law (CARHRIHL) nga ginpirmahan pareho sang NDFP kag GRP sadtong 1998. Masyado ka layo sa oryentasyon sang mapanghilway nga kahublagan ang kinaiya sang mga terorista nga tinutuyo nga magsabwag sang kahadlok, kakugmat kag pagpang-atake sa mga sibilyan.

Kung may yara sang mga pagsayop ukon pagbali sa mga prinsipyo kag basehan nga ini sa paglunsar sang gyera, handa ang PKP kag BHB nga mag-imbestiga, aku-on kag angkunon ang responsibilidad, kag makig-areglo kag magpapanaog sang internal nga mga sangsyon sang mga imbolbado nga indibidwal o yunit, luwas pa sa salabton sini sa IHL kag CARHRIHL. Dugang diri, hugot nga ginapatuman sang BHB ang salsalon nga disiplina sa kubay sang mga kumander kag hangaway. Nagasunod ang tagsa ka hangaway sa gintalana nga "Tatlo ka Nagapanguna nga Pagsulundan sa Disiplina kag Walo ka Punto nga Dapat Tandaan" sang hangaway sang banwa. AB

17-anyos nga tumandok, ginpatay sang 9th ID

Gintiro kag napatay sang mga tropa sang 9th ID ang 17-anyos nga sibilyan nga si Argie Salvador sa Sityo Sapang Bato, Barangay Canapawan, Labo, Camarines Norte sadtong Pebrero 11, ala-1:40 sang hapon.

Ginpagwa ni Major General Adonis Bajao sang 9th ID nga napatay si Salvador sa isa ka engkwentro sang tropa sini kag sang Bag-ong Hangaway sang Banwa (BHB).

Tumandok nga Manide nga taga-Tanauan, Capalonga si Salvador. Nagapangita lang siya sang dugos sang matabuan kag nadiskitahan sang mga suldado. Rehistrado siya sa programa nga TUPAD sang Department of Labor and Employment.

Samtang, sa banwa sang Santa Elena, ginsulod sang pito ka ginadudahan nga ahente sang estado ang balay ni Tino Manalo sadtong Pebrero 4 sa Barangay Don Tomas. Ginkadtuan man sang mga ini ang balay ni Jun Barsibal kag Johnny Caig sadtong Pebrero 5. Ginpasibangdan sila nga mga tigsuporta sa hangaway sang banwa.

Gin-abdak. Sa Oriental Mindoro, ginkuha sang mga pwersa sang 203rd Brigade si G. Elyong, residente sang Sityo Sinariri, Barangay Panaytayan, Mansalay sadtong Pebrero 6. Makadto kuntani siya sa tindahan agud magbakal sang kape sang gindakop siya sang mga suldado. Ginkuha siya sang pulo ka suldado sa atubang sang mga residente nga wala sang may ginpakita nga kasulatan ukon paathag sa kabangdanan sang pagdakop.

Peke nga engkwentro. Agud magpalapnag sang kakugmat kag kahadlok sa mga komunidad, nagpakana sang peke nga nga engkwentro ang mga yunit sang militar sa Quezon kag Negros Oriental.

Sadtong una nga semana sang Pebrero, ginpagwa sang 85th IB nga may yara sang engkwentro sa Barangay Butanguiad, San Francisco, Quezon. Tuga sini, naapektuhan ang palangabuhian kag mangin ang pag-eskwela sang mga kabataan sa mga barangay sang banwa.

Indi man matuod ang ginahambal nga engkwentro sang 11th IB sa Sityo Tuyopan, Barangay Talalak, Santa Catalina, Negros Oriental sadtong Pebrero 4. Base sa lokal nga kumand sang BHB, wala sang yunit sa lugar sang sadto nga panahon. Matapos sini, ginkastigo pa sang mga suldado ang mangunguma nga si Randy Iran.

Pag-aresto. Sa Sorsogon, gindakop sang mga pulis sa himu-himo nga kaso ang mag-utod nga sila ni Ramises kag William Hubilla, pareho nga mga bata sang namartir nga lider-rebolusyonaryo sang Sorsogon nga si Andres Hubilla (Ka Magno). Gin-aresto si Ramises sadtong Pebrero 8 sa Barangay North Poblacion, Juban samtang si William ang gindakop sang masunod nga adlaw sa Barangay Central, Casiguran. Ginpasakaan sila sang madamo nga kaso sang pagpatay kag paslaw nga pagpatay. Si Ramises ang una na nga "ginpasungka" sang militar sadtong 2018 sa pakigbahin kuno sang rebolusyonaryong kahublagan. AB

Mga hangaway nga *hors de combat* sa Negros, ginpatay; Konsultant sang NDFP, ginkuha sang AFP sa Bukidnon

Sunod-sunod ang mga kaso sang paglapas sang AFP sa internasyunal nga makitawhanon nga laye sa nagligad nga mga semana.

Wala sang kaluoy kag hungod nga ginpatay sang mga suldado sang 94th IB ang duha ka hors de combat nga hangaway kag isa ka sibilyan nga mangunguma sadtong Pebrero 5 sa Barangay Oringao, Kabankalan City, Negros Occidental. Ginpagwa sang mga suldado nga napatay ang tatlo sa isa ka engkwentro.

Nagapaayo-ayo sa isa ka balay sa Sityo Mugni sa nasambit nga barangay ang Pulang hangaway nga si Arjen Mahinay (Ka Nonong) matapos ma-stroke. Kaupod niya ang medik nga si Junjun Callet (Ka Robin). Ginadakop sila sang mga suldado sadtong Pebrero 4 sang alas-4 sang hapon. Gindakop man sang mga berdugo ang mangunguma nga si Jomarie Calumba nga natabuan nga yara sa pareho nga sityo.

Sa Bukidnon, ginkuha sang mga pwersa sang AFP ang konsultant sang National Democratic Front of the Philippines (NDFP) nga si Ariel Badiang sa Manolo Fortich sadtong Pebrero 6. Nangayo sang bulig sa publiko ang iya pamilya agud matultolan ang iya nahamtangan kag makadtu-an. Wala pa siya sa gihapon ginpakita tubtob subong.

Samtang, napreso sa gihapon ang iligal nga gin-aresto nga NDFP konsultant nga si Ruben Saluta, iya nga aswa nga si Presentacion Saluta kag upod nila nga si Yvonne Losario.

Sa Cagayan, gindakop sang mga pulis ang pilason nga si Orion Yoshida matapos ang ginhambal nga engkwentro sang yunit sang 5th ID kag BHB sa Sityo Nangbaggayan, Barangay Santa Margarita, Baggao sadtong Pebrero 13. Ginpasakaan siya sang himu-himo nga kaso nga frustrated murder, paglapas sa Anti-Terrorism Law kag illegal possession of firearms and explosives. Wala siya gintugutan nga mabisita sang iya nga abugado, mga pamilya kag mga grupo sang tigpangapin sang tawhanon nga kinamatarung. Si Yoshida ang isa anay sadto ka estudyante sang De La Salle University (DLSU). AB

Koresponsal

75 ka bats sang pamatan-on, nakatapos sang BKP

Masobra isa ka gatos ka tuig halin sadtong ginsulat ni Lenin ang mga tinaga nga "Kung wala sang rebolusyonaryong teorya, wala sang rebolusyonaryo nga praktika," padayon nga pursigido nga gintun-an kag gindapat sang mga pamatan-on nga kadre kag katapo sang Partido ang Marxismo-Leninismo-Maoismo. Hugot nila nga ginauyatan ang rebolusyonaryo nga teorya bilang armas, ilabi na sa atubang sang pinaka-mapanghangkat nga panahon.

Sa kasaysayan sang kahublagan sang kabataan, wala napunggan sang hambalos sang modern nga rebisyunismo, pagpang-atake sang pasista nga diktadura, kag neoliberal nga pagpangawat ang mga kabataan nga kadre sa pag-uyat sang rebolusyonaryong teorya kag pagba-id sini sa rebolusyonaryo nga praktika. Amo man nga bisan ang pandemya kag militarista nga lockdown ang wala nangin sablag sa katungdanan sang mga pamatan-on nga kadre nga magtuon.

Pamatu-od diri ang masobra 75 ka beses nga paglunsar sang Batayang Kurso ng Partido (BKP) sa kubay sang kabataan sa Metro Manila sa tunga sang nagaluntad nga pandemya. Pila ka gatos nga pamatan-on ang nakatapos sang pagtu-on kag napukaw sa sandigan nga prinsipyo kag panindugan sang Partido. Kabahin sila sang masunod nga henerasyon sang mga kadre nga magapamuno sa Partido sa palaabuton.

Isa sa mga pagtuon ang ginlunsar agud patapuson sang BKP ang mga Partidista nga halin sa sahi nga petiburges nga namuklat kag nagsugod nga maghulag sa pagluntad sang lockdown. Kalabanan ang mga estudyante, may pipila nga nag-untat sa pag-eskwela tungod sa kapigaduhon sa blended learning, samtang ang pila nagatrabaho na.

Hambal ni Ka Allie, ang ikaduha nga tiglikom sa edukasyon sang yunit sang partido nga naglunsar sang BKP, katuyuan sang pagtuon nga "pabakuron sa ideolohiya ang mga katapo sang partido, paghanas sang mga bag-o nga kadre, kag pagpasanyog sang konsolidasyon sang mga kaupod." Bag-o ginlunsar ang BKP, ginpatuman na sang yunit ni Ka Allie ang sugpon-sugpon nga pagtuon sang iya nga kolektibo. Kaundan sang mga pagtuon ang mga sandigan nga prinsipyo sang Partido, ang disiplina kag pagsulundan sang Bag-ong Hangaway sang Banwa, kag mga aspeto sang demokratiko nga rebolusyon sang banwa.

Bag-o magsugod ang pagtuon, ginbahin ni Ka Budang, isa sa mga estudyante, nga wala siya kahibalo kung ano ang pagalauman sa BKP. Ginkulbaan naman si Ka Clem, isa pa ka tumuluon, tungod nga nagakabalaka siya nga basi indi niya mahangpan ang kaundan sang malawig nga pagtuon. Ginbahin naman ni Ka Dex ang kagustohan niya nga matun-an ang kasaysayan sang Partido, hukbo sang banwa, kag sang nagahiliusa nga prente, kag mapadalman ang paghangop sa imperyalismo.

Lain-lain man ang ginhalinan kag ginalauman sang mga estudyante, sang nagpadayon na ang BKP nangin buhi ang pagtuon kag pagbaylohanay sang kinaalam sang mga estudyante kag instruktor sa isa kag isa. Nagdugang ang ila nga ka-uhaw sa pagtuon kag ang kagustohan nga mas paayuhon ang ila amot sa rebolusyon. Ginbahin pa ni Ka Budang kung paano sila napatindog kag naghinugyaw sa ahitasyon sang mahibal-an kag ginsuma nila ang tantos sang pagpanhimulos.

Para kay ka Allie, yabi sa kadalag-an sa paglunsar sang BKP ang padayon nga pagtuon sang mga katapo sang partido. "Bilidhon ini sa pagpaathag sang mga hilikuton sang kada isa, sa pagka mas makikaupod, kag sa pagbalik-tan-aw sa kamahinungdanon sang rebolusyon," hambal niya.

Nakahibalo si Ka Budang nga indi kasan-o man husto kag bastante nga luwason sang petiburges ang iya nga kaugalingon sa kapintas sang malakolonyal kag malapyudal nga katilingban. Amo nga sa katapusan sang BKP, ginpamangkot niya sa iya kaugalingon:"Ano kahustohon nga angkunon ang materyal nga manggad kung padayon kita nga nagapangabuhi sa mahimuslanon nga katilingban nga kabus sa hustisya? Ano kahustohon sang kasulhayan kung ang kahulogan sini amo ang pagpabulag-bulag sa korapsyon, kapigaduhon kag pagpanghimulos?"

Sa pagtapos sang BKP, nadihon ang desisyon sang mga tumulu-on nga magpursige sa pagbato. "Sobra nga nakabulig ang BKP sa akon. Sa matuod gani, isa ini sa kabangdanan kung nga-a nagdesisyon ako nga lubos-panahon nga maghulag para sa rebolusyon," base kay Ka Budang. AB

Pagpang-ipit sang US, nagdalasa sa kahalitan sang linog sa Syria

Hugot nga ginkondena sang mga partido komunista, progresibo nga organisasyon kag makitawhanon nga mga institusyon ang imperyalismong US sa pagpakuno-kuno nga makitawhanon matapos naigo ang pungsod Syria kag Turkey sang serye sang mga linog. Sa una nga adlaw, nagbubo ang US kag mga alyado sini sa Europe sang bulig sa Turkey, samtang lantaran nga ginbalewala ang trahedya sa Syria. Mas malala pa, nagbalibad ang US nga iatras ang mga ginpapanaog sini nga mga sangsyon ukon pagpang-ipit sa ekonomiya nga nagpugong sa gilayon nga pagpadala sang mga makitawhanon nga organisasyon sang bulig kag mga rescue team sa pungsod.

Gin-igo sadtong Pebrero 6 sang sunod-sunod nga makamamatay nga linog nga may kabaskugon nga 7.8 magnitude kag 7.5 magnitude ang mga teritoryo sa sur nga bahin sang Turkey kag norte nga bahin sang Syria. Masangkad ang nangin kahalitan sa pinakaapektado nga banwa tungod sa kinaiya sang mga linog nga baskog kag nabaw, kag tungod man kalabanan sang mga bilding kag balay sa rehiyon nga na-igo ang wala nakadesinyo agud mangin luwas sa mga linog. Gilayon nga nalusno ang masobra 6,000 matag-as nga mga bilding sa Turkey, kag ginabulubanta 7,400 bilding ang lubos ukon hapaw nga nawasak sa Syria. Sadtong Pebrero 19, yara sa 19,000 na ang nabalita nga napatay sa Turkey, samtang yara sa 5,000 pa lang sa Syria tungod sang relatibo mas hinay nga mga operasyon rescue sa pungsod. Masobra isa ka milyon na ang nawad-an sang puluy-an.

Sa atubang sang wala-tuo nga pagmulay, napwersa ang US nga untaton ang pipila sa mga sangsyon sini sadtong Pebrero 10, apang para lang sa sulod sang 180 ka adlaw.

Makamamatay nga mga sangsyon

Gintawag sang mga upisyal sang Syria nga pagpanginto ang pagsuspinde sang pipila ka mga restriksyon nga hambal nila pakitang-tawo kag wala sang kinalain sa nauma nga mga pagpakuno-kuno sang US. Sa baylo, hambal nila, dapat kakson sang US ang tanan nga brutal kag unilateral nga sangsyon nga masobra isa ka dekada na nga nagpaantus sa mga pumuluyo nga Syrian.

Naga-uyon bisan ang mga eksperto nga upisyal sang United Nations (UN) nga indi bastante ang suspensyon sang pila ka sangsyon. Sa isa ka gintingob nga pahayag sadtong Pebrero 10, nagapanawagan sila para sa pagpakakas sa tanan nga makahalalit nga sangsyon agud hatagan-dalan ang wala pugong nga pagdul-ong sang makitawhanon nga bulig, amo man ang mga materyal kag makinarya para pabangunon ang bug-os nga Syria.

Kabahin sa mga kabudlayan nga ginapangatubang sang mga institusyon sang UN ang pagtipon sang bastante nga pagkaon kag iban pa nga kinahanglanon tungod sa ginatawag sini nga “over-compliance” ukon sobra nga pagsunod sa mga restriksyon sang US kag “derisking” ukon paglikaw sa madamo nga penalidad ukon multa nga ipapanaog sang Us sa ila.

Sadtong Nobyembre 2022, ginreport ni UN Special Rapporteur Alena Douhan nga ginapabilin kag ginapalala sang nasambit nga mga sangsyon ang kahalitan kag truma sang pumuluyo bunga sang gyera nga proxy nga ginalunsar sang US sa pungsod sa nagligad nga 12 ka tuig. Bag-o pa ang linog, 90% na sang mga Syrian ang naga-antus na sa kapigaduhon. Limitado ang pagkaon, serbisyo sa tubig, kuryente, pabalay, panggatong, transportasyon kag pang-ikaayong lawas. Wala-rason sa paglapas sang pundamental nga mga tawhanon nga kinamatarung sang pumuluyo nga Syrian nga resulta sang mga sangsyon, base kay Douhan.

Internasyunal nga pakig-binuligay

Nagdeklara sang unilateral kag walay kinutoban nga untat-lupok ang Kurdistan Workers’ party (PKK) sadtong Pebrero 9. “Nagdesisyon kami nga untaton ang mga operasyon tubtob wala nagapangatake ang estado sang Turkey,” pahayag ni Cemil Bayik, lider sang partido. Magadugay ang untat-lupok “tubtob ang hibubun-ot sang amon pumuluyo ang mabulong kag mag-ayo ang mga pilas.” Wala sang kapareho nga deklarasyon sang estado sang Turkey.

Samtang, gilayon nga nagpadala sang bulig, bulong kag mga rescue team ang Russia, China kag Cuba sa Turkey kag Syria. Subong man ang ginhimo sang Mexico kag mga pungsod sa Latin America kabahin na ang Brazil, Venezuela, El Salvador kag Colombia. Bisan ang Lebanon kag Palestine nga may ginapangatubang sang malala nga krisis ang nagpadala man sang mga tinawo agud direkta nga magbulig sa pagkutkot sang mga natabunan sa Syria.

Sa mga alyado sang US, ang Italy lang gid ang direkta nga nagpadala sang bulig sa Syria. Napilitan ini nga ihugpa ang mga eroplano nga nagdala sang ayuda sa Lebanon tungod sa mga restriksyon sang US. AB